

• משהו לנפש •

פנינה מפרשת השבוע

פרשת במדבר

מי הם ההורים שלך?

פרשת במדבר היא הראשונה בחומש הרביעי, חומש במדבר. בפרשה זו אנו לומדים על המניין שנערך לבני ישראל, על סדר החניה במדבר ועוד.

כאשר נמנו הלוויים כותבת התורה כך: **וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה בַּיּוֹם דִּבְרַהֲן אֶת מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי: (במדבר, ג, א).** מפסוק זה נדמה כי נלמד הן על צאצאיו של משה והן על צאצאיו של אהרן. אך במפתיע התורה ממשיכה ומפרטת רק את בניו של אהרן. מדוע? מדוע מכונים בנים אלו 'תולדות משה'? הלא משה היה דודם, אח אביהם. לא אבא שלהם. מדוע בני אהרן מתייחסים אף למשה?

רש"י מציב את השאלה ומצטט את תשובת הגמרא בסנהדרין: **ואינו מזכיר אלא בני אהרן ונקראו תולדות משה, לפי שלמדן תורה. מלמד שכל המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאלו ילדו.**

התורה בוחרת ללמד אותנו כאן חידוש המגדיר מחדש את החיים עצמם. אנחנו רגילים לראות במונח חיים כביטוי לחיים-גשמיים. ההורים שלנו הם אלה שהביאו אותנו לעולם, וכאשר נולדנו התחלנו את החיים. הרגע הדרמטי ביותר בחיים שלנו הוא רגע הלידה, הרגע בו נוצר 'יש מאין', הפכנו מרקמות לאנשים חיים, חושבים ופעילים.

אבל האמת היא שהחיים הללו הם רק מעטפת. פלטפורמה המאפשרת התפתחות של חיי-האמת. החיים האמיתיים הם חיי-הנצח, חיים של עיסוק רוחני בתורה ובמצוות. ההתפתחות הפיזית מגיעה באופן אוטומטי פחות-או-יותר, אך לעומתה ההתפתחות הרוחנית דורשת מאמץ אישי והכוונה. הכבוד שעלינו להעניק לאלו שמלמדים אותנו את הדרך לקנות את חיי-הנצח צריך להיות דומה לכבוד אותו אנו מעניקים להורינו הביולוגיים.

המסר הזה חשוב ויסודי, אך השאלה – לכאורה – מתבקשת. זו אינה הפעם הראשונה בה אנו פוגשים את משה, את אהרן ואת ילדיהם. מדוע רק כאן בחרה התורה ללמד אותנו את המסר החשוב של 'כל המלמד בן חברו תורה כאילו ילדו'? מדוע רק כאן, בפרשת במדבר, הגיע הזמן להנחיל לנו את היסוד המהותי הזה?

התשובה מבוססת על התבוננות בפרשה כולה. במהלך פרשת השבוע העם היהודי מתארגן למשפחותיו. כולם מוצאים את מקומם האישי, את החלק שלהם במכלול הלאומי השלם וגם את הקרבה שלהם למשכן.

מתבונן מהצד עלול היה לראות בהתארגנות הזו התארגנות לאומית רגילה. עם שקובע לעצמו חלוקת תפקידים, מטרות אישיות, וגם – כביכול – איזושהי תרבות חדשה. ניתן היה להבין, בטעות, כי המשכן ועבודת ה' הינה דרך נוספת של תרבות, פולקלור לאומי מתגבש על מנת לאחד את העם.

כאן הוא המקום בו התורה מדגישה ומייחדת את דרכה של תורה ישראל ואת משמעות החיים של העם היהודי. החיים עצמם הם חיי התורה. התורה, המצוות וההליכה בדרכי ה' אינם 'עוד משהו' בשגרת יומם של בני ישראל. אלה החיים עצמם. המהות הפנימית של חיי ישראל היא חיי התורה. כפי שכבר כתבנו בעבר, ישנם עמים הרואים בהתגבשות הלאומית שלהם חזות הכל. אך העם

היהודי רואה בסדר הלאומי רק תחנה ראשונה. תחנה המשמשת כנקודת זינוק ליעד הגדול, דבקות בה' ובתורתו.

כאן, בתחילתו של החומש המלמד על היחידים שהופכים לעם, מזכירה התורה את המסר החשוב והיסודי. הגיבוש שלכם לעם אינו מטרה אלא אמצעי. החיים האמיתיים הם חיי הרוח, חיים של פנימיות, קדושה ועבודת ה'. בני אהרן – וכמוהם כל בני ישראל – רואים במשה רבינו את אביהם הרוחני, זה שהביא אותם עולם. זה שיצק בחיי הגשם משמעות אמת, משמעות שהופכת את החיים לבעלי תוכן וחשיבות. כאילו ילדו.

שבת שלום!

אליהו אילני